

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, KEDD, 1924 szeptember 9.

247. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A kormány engedélyezte a Magyar Párt működését

A belügyminiszter felfüggesztette a feloszlató rendelet végrehajtását — A B. B. B.-ügyosztály főnöke már elküldte a határozatot a Magyar Párt vezetőségének

A kormány félhivatalosa megállapítja, hogy törvényellenes volt a feloszlató rendelet

Örvendező lélekkel adjuk magyar testvéreinknek tudtul a hirt: a kormány a Magyar Párt működését engedélyezte.

Amikor ez év májusának harmadikán ráncszakadt az a sötét hír, hogy a kormány feloszlatta a Magyar Pártot, az izzó fájdalomnak, sötét keserűségnek első pillanatában a következőket irtuk: „A magyarságot vigasztalja meg annak tudata, hogy minden intézkedés muló, minden seb begyógyul, minden türelmetlenség elcsúszott egyszer, csak az igazság örök s örök annak a hitnek ereje, hogy meg fogja védeni a történelem igazságtevése, mely nem engedi meg, hogy örökre elfojtott legyen az igazság szava s örökké szenvedjen az ártatlanság. El fog tőlünk mulni ez a keserű pohár is. Akinek igaza van, várhat. Minél tisztább a lelkiismerete, annál nyugodtabban. Nincsen olyan borulat, amire napsütés ne következék. Még az örök éjtszaka hónapban is van északi fény. A történelem, mely végigvezetett bennünket a Kálvária stációin, nemcsak szenvedést ad, hanem vigasztalást is. Ki fog derülni a mi nagy igazunk is.”

És a mai napon beteljesedett a sötét időknél ez a jóslata. Kiderült a mi nagy igazunk s azok, akik az állam biztonságáért és belső rendjéért a történelem előtt felelősek, visszaadták a magyarságnak politikai szabadságát.

Ezt a szabadságot, amíg megvolt s ezt a szabadságot, amíg meglesz, a magyarság soha másra nem használta és nem fogja használni, mint a törvény keretein belül az alkotmányos rend követelményeinek engedelmeskedve munkálkodni fog kulturális, gazdasági és politikai élete teljességéért. E szabadság elkobzása sem tántorította meg a magyarságot államhűségében és loyaltásában s e szabadság megadása sem teheti ezt a komoly, kipróbált hűségű, nemes szándékú s mindig nemes fegyverzetű magyarságot az öröm mámorának felelőtlenévé. A magyarság politikai tanultsága különbséget tud tenni államérdek és kormányintézkedés között s ha politikai szabadsága megbénításának sötét idejében sem fogyatkozott meg benne a kötelesség, amivel új hazájának tartozik, akkor bizonyosságot tett amellett, hogy államhű-

sége elérte az államalkotók nemzeti érzésének szilárdságát.

Nem rekrimináljuk a multat és nem leszünk a jelen részeg di csöitői. Nincs egyetlen keserű szavunk sem azok számára, akik a magyarságtól elvették politikai szabadságát. Talán a Gondviselés rendelte ezt s talán a magyarságnak szüksége volt még erre a próbatételre s még ennek a próbatételnek igazolására is. *A harcot megharcoltuk s a hitet megtartottuk.*

Az örvendezések első pillanataiban felétek fordulunk most, magyarok. Órizzük meg hiven a multak tanulságát. A keserűség, a megalázottság, az elhagyatottság szivettépő érzése emlékké szépüljön meg bennünk. S nem felejtve semmit, ami tanulságot nyújt, nem törölve el lelkünkben semmit, ami fajunknak tartozó kötelességeink teljesítésére ösztönöz, hiven megőrizve azokat a tapasztalatokat, melyek segítenek kijelölni jövő utjaink irányát és ütemét, *a most újra kezdődő politikai életünkbe ne vigyünk be mást, csak az egymás szeretetét, az egymás megbecsülését s a béke őszinte szellemét.* Magunk is kaptunk és osztottunk sebeket, amíg azon fáradoztunk, hogy *arra az aktivitásra rázzuk fel a magyar lelkiismeretet s a magyar áldozatkészéget, amely végre a Magyar Párt feloszlításának felfüggesztéséhez vezetett el.* Vezessen bennünket — mindenkit, akire ebben az országban a magyar szónak és magyar írásnak keserű dicsősége ránehezedik — egyetlen érdek: a magyarság érdeke. Irányítson egyetlen akarat: a magyarság akarata. És lelkesítsen egyetlen lélek: a magyarság lelke.

Amikor a magyarság vezetői elindultak Beogradba, lelkes szeretettel köszöntöttük az új magyar orgonautákat, akik a várakozás szibbasztó meddősége helyett az alkotó, a teremtő aktivitás utjára léptek s elindultak a magyarság politikai szabadságának aranygyapjáért. Amit akkor a lelkes hit diktált, azt most a lélekből jövő hála pecsételi meg. A magyarság nem lehet hálátlan azokkal szemben, akik ennek a fölbecsülhetetlen eredménynek részei. A magyarság nem felejteti el, hogy kik voltak a cselekedetek sürgetői s kik voltak a cselekvők. Amíg a magyarság nem róhatja

le háláját politikai szabadságának visszaszerzőivel szemben, a magyarság egész nyilvánossága előtt most elhangzó köszönet szavai tegyék teljessé a jól végzett munka tudatát.

S most kezdődik újra a munka. Tapasztalatokkal gazdagabban folytathatja a magyarság munkáját, ahol az május harmadikán megszakadt. A jövő elhatározásai magukon fogják viselni e tapasztalatok jegyeit. Egyet azonban már most hangsúlyoznak: a megalkuvást nem tűrő tények: az elszakadt magyarság senkire sem támaszkodhatik, csak magára. Sorsunkat a magunk munkája, áldozatkésztsége és felelősségvált-

alása szabják meg. Lehetnek zökkenők, változhatnak nappalok-és éjszakák, az életünk feltételeit, utjaink irányát, a jövő eredményeit csak a két kezünk munkájával, csak a lélek elszántságával, fajunk szeretetének az utolsó lélekzétvételegig s az utolsó szivdobbanásig parancsoló erejével teremthetjük meg. *Nincs eltékozolni való értékünk.* A magyarság egyetemes érdeke s a magyar jövő parancsai csatasorba szólítanak mindenkit, aki erőt érez magában.

A politikai szabadságunk visszaállításának ünnepe legyen a magyarság békéjének ünnepe is

*

Beogradból jelentik: Cemovics belügyi államtitkár hétfőn délután 11 órakor közölte a Magyar Párt Beogradban tartózkodó vezetőivel, hogy a belügyminisztérium a Magyar Párt feloszlítását elrendelő miniszteri határozatot további végrehajtását felfüggesztette. Az erre vonatkozó rendeletet a belügyminisztérium szombaton este 8 órakor megküldte a B. B. B. ügyosztályhoz végrehajtás és az érdekeltekkel való közlés végett.

Atanaszkovics Lázár Beograd-kerületi főispán, a B. B. B. osztály főnöke a rendelet vétele után intézkedett, hogy az alárendelt hatóságokat azonnal értesítsék a Magyar Párt működésének engedélyezéséről. A határozatot egyidejűleg megküldték a Jugoszláviai Magyar Párt vezetőségének Szuboticára, valamint a Bánsági Magyar Párt vezetőségének Becskerekre.

A Magyar Párt feloszlításának felfüggesztéséről a *Demokratija*, a demokrata párt hivatalos lapja hétfő esti számában a következőket írja:

— Mint ismeretes, az előző kormány belügyminisztere feloszlatta a Magyar Pártot. A feloszlítás ellen a Magyar Párt elnöksége panasszal fordult az államtanácshoz. Az államtanács döntése előtt a kormány vizsgálat tárgyává tette az előző kormány határozatát és mivel úgy találta, hogy a határozat törvényellenes, az államtanácsról és a közigazgatási tanácsról szóló törvény 36-dik szakasza alapján

felfüggesztette a feloszlató rendelet végrehajtását.

A rendeletet már megküldték a belügyminisztérium BBB. ügyosztályának végrehajtás és az illetékes hatóságok értesítése végett.

A Magyar Párt legközelebbi teendői

A Magyar Párt egyik vezető tagjánál érdeklődtünk aziránt, hogy az akciószabadságát visszanyert Magyar Pártnak mik lesznek első teendői. A kérdésre a következő választ kaptuk:

— Elsősorban az elnöki tandsot fogjuk ülésre egybehívni, hogy az elnöki tanács megszabja a legközelebbi jövőre a Magyar Párt új munkarendjét. Az elnöki tanács ülése után valószínűleg a legközelebbi jövőben megtartjuk a Magyar Párt nagygyűlését, amelynek lényegében ugyanazok lesznek a programjai, mint a május 4-iki betiltott becskereki nagy-

gyűlésnek. A nagygyűlés fogja megállapítani a párt új ügyrendjét, megejti az új választásokat és dönteni fog abban a nagyjelentőségű kérdésben, hogy szükséges-e revízió alá venni a Magyar Párt programját.

— A Magyar Párt ott folytatja működését, ahol május 3-án abbahagyta és ezért a nyilvánosság előtt történő első manifesztáció nem lehet más, mint a nagygyűlés megtartása. Ugyancsak a nagygyűlés fog fölhatalmazást adni az elnöki tanácsnak arra, hogy a párt taktikáját, továbbá az országos politikai pártokkal való esetleges tárgyalások időpontját, anyagát és céljait megszabja.

A moli hármass ünnepe

Ireny püspök a szerb-magyar kulturközeledésről

Molról jelentik: Fényes külsőségek között szombaton, vasárnap és hétfőn zajlottak le a moli görögkeleti templom centennáriumi ünnepei, amelyeknek keretében megünnepelték a dobrovoljacok zászlójának felszentelését és Joszmovics Dusan lelkész egyházi működésének harmincéves jubileumát is. A centennáriumi ünnepélyen részt vett Ireny novisadi püspök is, aki vasárnap délelőtt fényes papi segédlettel szentelte fel az ujonnan restaurált templomot. Az istentisztelet után a püspök a különböző küldöttségeket fogadta: a görögkeleti presbiteriumét, a katolikus egyházközösségét és a zsidó hitközösségét. A küldöttségek szerb, magyar és héber nyelven üdvözölték a főpapot, aki szerbül és magyarul köszöntötte meg a község vendégszerető, ünnepi fogadtatását.

A templomfelszentelés után, délelőtt bankett volt, amelyen Ireny püspök Joszmovics görögkeleti lelkész, Michler katolikus apátlébános, Ludaić igazgatótanító és Popovics moli görögkeleti lelkész mondottak felköszöntőt. A délután folyamán a szokolisták díszgyakorlatokat mutattak be, este pedig koncert volt a vendégek tiszteletére, amelyen a helyi dalárda és a szubotica katonazenekar szerepeltek nívós számokkal.

A dobrovoljacok zászlójának felszentelése hétfőn délelőtt folyt le. A felszentelési ünnepélyen az udvart Svabics ezredes, a hadügyminisztert Hadzsi Mimics alezredes képviselte.

Ireny püspök az ünnepély alkalmával fogadta a *Bácsmegyei Napló* tudósítóját. A tudós főpap, aki kiváló filológus — tíz nyelven beszél — lekötözött szíveséggel állott tudósítónk rendelkezésére, aki elsősorban kérdést intézett hozzá: mi a véleménye a római katolikus és görögkeleti egyházak egyesítésének kérdésében. Ireny püspök kijelentette, hogy 1920-ban résztvett Genfben azon a világkonferencián, amelyen vallási kérdésekről döntöttek. A katolikus egyház képviselői ekkor még az egyesítés ellen merev

álláspontot foglaltak el. Az a meggyőződése, hogy a görögkeleti egyház egyesülése az anglikán egyházzal hamarabb jön létre, mint a római katolikussal.

A magyar-szerb kulturközeledésről a püspök a következőket mondotta:

— Ez a kérdés engem saját személyemben is érdekel. Mikor Zmaj Jovan Jovanovics »Toldi«-t lefordította, egyes kritikusok úgy vélekedtek, hogy a fordítás, bár költői és

gördülékeny, de nem hű és pontos. Erre én lefordítottam »Toldi« három első énekét, melyről a kritika elismerte, hogy ugyyszólván teljesen szóról-szóra való fordítás és mégis sikerült Arany remekének szépségeit átültetni a szerb nyelvre. Nem járnak förtelen uton azok, akik a szerb és magyar népet a kultúra útján akarják egymáshoz közelebb hozni. Nekem őszinte örömet okoz mindaz, ami ezt a nemes célt szolgálja.

Amikor a házasságok cégtársak

Lehet-e feleségének jó üzlettársa a hűtlen férj?

Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék cégbírósága egy többmilliárdos per keretében érdekes elvi kérdés fölött tárgyalt. Azt a nem mindennapi kérdést kellett eldönteni, hogy *lehet-e jó cégtárs a hűtlen férj*. Az ügy előzményeikövetkezők:

1924 május 29-én M. A. előkelő gyárost a Hungária-fürdőben a felesége légyotton kapta rajta egy kereskedőseged feleségével, aki azelőtt a gyáros üzemében volt alkalmazva. A rajtakapásnak uccai botrány lett a folytatása. A gyáros felesége az uccán üldözőbe vette vetélytársnőjét, miközben a gyáros az összecsendült publikum előtt *tettlegesen a feleségére támadt*, majd otthon is inzultálta és fenyegette. Az asszony erre a főkapitánysághoz fordult, ahol feljelentést tett *életveszélyes fenyegetés* miatt férje ellen, majd a központi járásbírósnál nőrtartás iránt keresetet nyújtott be. Ebben előadta, hogy férje házasságtörést követett el, ezért vele a házassági együttélést megszakította, mire válaszul férje beszüntette a róla való gondoskodást s a fenntartásához szükséges összeg folyósítását megtagadta. Ezt annál sérelmesebbnek tartja magára nézve, mert férjével együtt törvényszéki legbejegyzett tagja a gyári cégnek, amely közös tulajdonuk is.

A háboruszkodás ezzel nem ért véget, mert most már a férfi indított a cégbíróságnál pert felesége ellen s arra kérte a bíróságot, hogy a házasság közös cégét bírói határozattal számoltassa fel s a társasviszonyt köztük rögtön hatállyal

szüntesse meg. Keresetében a férfi előadta, hogy felesége őt életveszélyes fenyegetés miatt feljelentette, majd a járásbírósnál házasságtöréssel vádolta meg, amiből szerinte két dolog következik. Vagy *igazak* a vádak s akkor köztük a viszony annyira fel van durva, hogy üzlettársak nem lehetnek, vagy *valótlanok* a feleség állításai s akkor őt neje a hatóságok előtt olyan rágal-makkal illette, hogy ezen az alapon felesége hibájából a társas viszonyt jogosult azonnal lebonyolítani.

A pernek, amely *többmilliárdos vagyon körül forog*, szombaton volt az érdemleges tárgyalása a budapesti törvényszék cégbírósága előtt. Az asszony ügyvédje a tanuk egész seregét jelentette be, akikkel a bántalmazásokat és a házasságtörést igazolni akarja. Előadta, hogy a joggyakorlat értelmében a társas viszonyt csak az a fél bonthatja fel, amely a sérelmet szenvedte. A bántalmazott asszonynak joga lenne az üzlet felszámolását követelni, de nincs ehhez joga a férjnek, aki a sérelmet okozta. Egyébként a házastársi viszály teljesen különálló dolog és egymagában nem elegendő ok a társas viszony megszüntetésére, különösen nem akkor, ha a cégtársak üzleti érintkezése minden civakodástól ment. Nagyon jól el tudja képzelni, hogy *valaki mint férj naponta hajnalban jár haza és nők után szaladgál, de mint cégtárs kifogástalanul működik*. Eppen ezért az asszony nevében a *felszámolás kimondását a leghatározottabban ellenezte*.

A bíróság megállapította, hogy

elvben nem tartja még azt sem ki-zártnak, hogy elvált házastársak a házasságuk idején létesített közös cégnek a *házasság felbontása után is tagjai maradjanak*, feltéve, hogy az üzleti viszony közöttük nem mérgesedett el s felhívta a gyáros képviselőjét, *igazoljon olyan tény-körülményeket, amelyek az üzlet-társi együttélés további lehetetlenségét bizonyítják*. Az erre vonatkozó bizonyítékok beszerzése és a tényállás tisztázása céljából pedig elrendelte mindkét félnek, *ugy a férjnek, mint a feleségnek szemé-lyes meghallgatását* s e célból a tárgyalás folytatására új határnapot tűzött ki, amelyen a bíróság az elvi jelentőségű kérdést ítélettel fogja eldönteni.

Rossz üzlet

hajfonattal kereskedni

A szubotica vásáron is megbukott a hosszú haj

A kisasszony-napi szubotica vásár zsvájában a legérdekesebb *sátorok* azok voltak, amelyekben női hajfonatot árultak. A bubi-frizura divatjának kor-szakában, amikor minden második nő rövidre vágatja a haját, kontrasztként hatottak a nyárutói napsütésben sely-mesen ragyogó szőke és barna női hajfonatok. A fodrászüzletek kirakataiból már régen eltűntek a hosszú haj és nagy kontyok divatja idején annyira kapós hajfonatok és most a vásár zür-zavarában a »füttyülőcukor« és a fonott kosarak szomszédságában mintha szé-gyenkeztek volna a sátorra kiakasztott dus hajfonatok...

Rossz üzlet ma az ilyen női hajfona-tokkal kereskedni. Páris divat-köreiben nem bukkantott volna nagyobb a hosz-szu haj, mint a szubotica országos vásáron. Senki sem érdeklődött iránta, közömbösen mentek el mellette az asz-szonyok. Csak két parasztnyecske állt meg egy pillanatra a hajfonatos sátor előtt. Az egyik egy szőke lokni árát kérdezte, de a boldogtalan vásáros, aki már üzletet szimatolt, még nem is válaszolhatott, amikor a másik pa-rasztasszony már rászólt:

— Ugyan csak nem vesz kend hosz-szu haját, amikor csak a rövid a mód! Szemrehányólag nézett és meglát-szott rajta, hogy nagyon megveti a

Legenda

Írta: Csánk Endre

A csónak orra felfutott a homok-torlaszra, amit napok óta hordott össze a szél és víz. Alkonyodott, a tengerről langyos szél fújt és meg-megemelgette a vitorla lecsüggő vásznát.

A parton asszony várt a csónak-ra. Fáradt, törődött, idős nő. Ke-zét szemé elé tartotta ernyőnek és úgy kémlelte hazatérő ura arcát.

— Hoztál? — kérdezte halkan.

A férfi válasz helyett eléje dobta a halakat, aztán belépett a csónak oldala mellett apró hullámokat verő vízbe.

— Egy... kettő... három... négy... öt... hat... hét... hét... nyolc... kilenc... — számolta az asszony a halakat. — Mindig kilenc! Soha, még véletlenül sem nyolc, vagy tíz. Kilenc! Tegnap is, egy hónap előtt is, mindig!

A férfi kilábozott a vízből. Görnyedt hátát kiegyenesítette, nem szólt semmit. A nap már lebukott a víz alá és csak elterülő széles fénygyűrűk jelölték, hogy hol. Mentek ha-zafelé. Az asszony nézte az utat, amely füstölő porfelhőbe burkolózott a lábuk alatt, a férfi kimerülten, gondtalanul ballagott. A sós levegő cserbarnára izzította a bőrt, tenye-re kérges lett a háló húzásától — és éhes volt, éhes és fáradt a nap-fá-

radalmi után.

A gyermekei elébe szaladtak, de nem tudott velük játszani. Csak nézte a hét apróságot, akik zajos örömmel táncoltak körülötte és las-san, mereven, darabosan leült az asztal mellé.

*

Az asszony kiosztotta az ételt. A férfinak adott először, magának vett utoljára és a férfi számolta, amint a keze fazék és tányérok kö-zött vándorolt:

— Egy... kettő... három... négy... öt... hat... hét... hét... nyolc... kilenc...

Mindenkinek egy hal jutott. Sok éhes gyomor, éhes száj, pillanatok alatt tüntette el az ennivalót. Azután vigasztalan csönd ült el a szobán, — Éhes vagyok, — gondolta a halász. — Megettem az egész halat, a legnagyobb halat és mégis éhes vagyok.

Nem tudott megbarátkozni azzal, hogy nincs több. A gyomra követelően korgott, szeme káprázott az egész nap rettenetes erőfeszítéseitől és egész éjjel nem tudott aludni, mert kinozta az éhség. Arra gondolt, hogy még soha életében jól nem lakott. A bőre azért szárad rá lassan a csontjára, mert sokszor és hiába éhes. És meggyűlölte a tengert, amely mindennapra csak kilenc halat ad, mindenkinek egyet a házában.

— Istenem, tév csodát! Engedd,

hogy holnap tíz halat fogjak. Vagy ha nem... vedd el talán legkisebbik gyermekemet, neki még úgy sem fáj itthagyni a világot. De nekem két hal kell, mert éhenhalok! Reggel zavaros hangokra ébredt. Kábultan ült fel, nem értette miért jajaognak körülötte és időbe telt, amíg meglátta, hogy legkisebbik fia mereven, hidegen fekszik a ház hi-deg földjén.

Meghalt... Jaj nekünk... Meghalt.

Zavart aggyal vette a szerszá-mait és kiment az aiton.

*

A nap közeledett a látóhatár al-jához. Nyolcadszor huzta be háló-ját és hatalmas halat hajított a bár-ka orrába. Kilencedszer is nagy iv-ben dobta ki a hálót és várt.

Hüvösödött. Minden bárka a part felé suhant már, hívják magukkal és integettek neki, de ő a vízre figyelt. A víztől a második halat várta, a halat, amelyikkel jóllakik. Sötét lett, gyenge ezüstfényű csillagok pontozták ki az ég bolt-ját. A percek nehezen multak. Egy-szerre megmozdult a háló.

— Hála neked! — tört fel a ha-lászból a szó. Berántotta a hálót, aztán kétségbeesve meredt az üres palackra, amelyből dült a sós ten-gervíz.

A csónak orra a part felé fordult. Az asszony nyugtalanul várta.

— Hoztál? — kérdezte aggodal-

masan, halkan.

És ő felelet helyett odadobta a zsákmányt.

— Egy... kettő... három... négy... öt... hat... hét... hét... nyolc... — ez csak nyolc! — ki-áltott fel az asszony.

— Csak nyolc, — felelt rekedten a halász és éjszaka jobban kinozta az éhség, mint valaha.

De másnap megint csak nyolc ha-lat fogott és harmadnap is és ez-után is, mindennap. Végre belátta, hogy ezentul így lesz és egy éjjel megint fohászzkodott:

— Uram, ha másképp nem, halál-lal adjad, hogy jóllakhassam.

Reggel halott volt a második fia.

*

Mikor nyolcadszor dobta ki-há-lóját, megdördült az ég alja. Fekete fellegek borultak a tenger fölé, óriási hullámok táncoltak és a bár-kák menekültek. Ő a csónak kor-mányánál ült és haragosan belené-zett az égbe:

— El akarod venni tőlem a nyol-cadikat? Nem adom!

Egy óriási hullám partra dobta a csónakot és odatergette a vára-kozó asszony elé a zsákmányt:

— Egy... kettő... három... négy... öt... hat... hét... hét...

Egy hatalmas hullám kinyúlt a halászárt és magával ragadta. A tenger toronymagasra tájtékozott és a fellegekből tűzsugarak hullottak a vízbe.

másikat, aki még nem vett tudomást a bubifrizura divatjáról. A hajfonat tehát még a tanyaiaknál is megbukott és nem kellett a szubotical vásáron senkinek. *Egyetlen hajfontatot se adtak el a vásáron, holott más években nagy keletje volt.*

Eladni annál többen akarnak női hajjat. Fodrások mondják, hogy míg azelőtt nagyon csekély volt női hajban a »kinálat« és alig lehetett kielégíteni a nagy keresletet, addig *ma mindenki megvételre kínálja a haját.* Uriasszonyok, csakugy, mint kis varrólányok pénzé akarják tenni »női ékességüket«. De a fodrások, akik valamikor, mint értékes árucikket keresték a női hajjat, ma nem veszik meg, mert hiába is dolgozzák fel szép loknikká, dus kontyokká, vagy bájos frou-froukká, ugysis a nyakukon maradna, nem kell senkinek.

A szubotical vásáros-sátor szöke és fekete hajfonatai szomoruan belekerültek megint a nagy ládába, amellyel tovább viszik őket vásározni, addig, amíg a párisi divat majd megint más tempót diktál a falusi vásárosoknak is. Addig rossz üzlet a női hajfonattal kereskedni és nem érdemes Csillag Annának sem lenni.

Közeledés

a magyar szocialisták és a kisgazdapárt közt

Budapestről jelentik: A magyar politikai életben érdekes politikai átcsoportosulások körvonalai jelentkeznek. Az első jelenség a nemzetgyűlés legutóbbi ülésén bukkant fel, amikor a szociáldemokrata párt szónoka, Peyer Károly az Eskütt-üggyel kapcsolatos felszólalásában támadta Bethlen miniszterelnököt és védte Nagyatádi-Szabó István földmívelésügyi minisztert. Nyilván Nagyatádi Szabónak Erdősokonyán tartott beszédére volt ez a válasz. Tudvalevőleg Nagyatádi erdősokonyai beszédében *lojálisan nyilatkozott a szociáldemokrata párttól és a munkásságról.*

Peyer Károly a parlamenti ülés e feltűnő jelenségéről a következőképpen nyilatkozott:

— Ha Nagyatádi megtette a közeledő lépést hozzánk, mi viszonzni akarunk a közeledést és beszédemmel azt a készségünket kívántam kifejezni, hogy *mi is szívesen közeledünk ő hozzá.* Nagyatádi legutóbbi beszédében ugyanis azt hangoztatta, hogy a föld népének és a munkásságnak közös érdekeik vannak, amelyek az együtthaladást indokolják a közös cél felé.

A második érdekes jelenséget Gömbös szolgálhatja. Politikai körökben élénken kommentálják azokat a híreket, amelyek szerint Gömbös *megelégette a fajvédelem ellenzéki szerepét és visszavonulást kíván az egységes pártba.* Határozottan állítják, hogy Gömbös a többségi pártba való visszatérés tervével foglalkozik.

Az erdélyi Magyar Párt

nagyszabású akciót indít az iskolakérdésben

Ugron István lemond a pártelnökségről

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi Magyar Párt a legközelebbi jövőben nagyszabású akciót indít az iskolakérdésben és a közigazgatási reform ellen, amely Erdély eddigi közigazgatását úgy változtatja meg, hogy a községi autonómiák illuzóriussá válnak. A nagyszabású tömegakció kérdésével a legközelebb összehívandó közgyűlésen foglalkozik a Magyar Párt, amely lépésekre készül az agrárreform keretében belüli kártalanításoknak és az igényjogosultak kielégítésének gyors elintézése érdekében is. A Magyar Párt bejelentett akcióját az erdélyi magyar közvélemény nagy megnyugvással fogadta.

Az erdélyi magyarság politikai szervezetében egyébként fontos

változások történnek, valószínűleg még ezen az őszön. A Magyar Párt elnökének, Ugron Istvánnak ugyanis rég elhatározott szándéka, hogy *visszavonul a párt vezetésének nehéz munkájától.* Az elnök lemondásával egyidejűleg, amely előreláthatólag októberben lesz aktuális — a vezetőség közül még néhányan

elhagyják pozíciójukat, hogy a párt vezetésében helyet csináljanak a fiataloknak. Az új elnök megválasztása, a jelek szerint, nehéz feladat elé állítja azokat, akik a pártegyeséget szeretnék továbbra is biztosítani, mert az elnökkérdés körül minden bizonnyal erősen összecsap a Magyar Párt két frakciója.

Marx nem küldi el a háborus felelősségről szóló jegyzéket

Macdonald és Herriot a genfi tárgyalásokról

Párisból jelentik: Herriot vasárnap érkezett vissza Genfből. A *Journal* munkatársa előtt a francia miniszterelnök kijelentette, hogy a genfi eredményekkel teljesen meg van elégedve és bizonyos abban, hogy a bizottságok hamarosan meg fognak egyezni a szövetségesek által a nemzetközi konferencia egybehívásáról benyújtott javaslatra vonatkozólag, amit a konferencia már egyhangulag magáévá tett. Hangsúlyozta Herriot, hogy *Franciaországnak nincs ellenvétele az ellen, hogy Németországot felvegyék a Népszövetségbe,* azonban szem előtt kell tartani a népszövetségi paktum erre vonatkozó kikötéseit is.

A háborus felelősség kérdésében közléteendő német jegyzékről is nyilatkozott Herriot és kijelentette, hogy *az komoly zavart támaszthat, mert Franciaország abban a versaillesi szerződés alapjainak megrendítésére irányuló kísérletet lát.* Franciaország válasza már készen van és az rövid és határozott lesz.

Genfi jelentés szerint angol diplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy *Marx kancellár elejtette a háborus felelősség felvetésé-*

ről szóló német jegyzék közzétételének tervét

Amerika nem lép be a Népszövetségbe

Newyorkból jelentik: Hír szerint az amerikai kormány nyilatkozat megszövegezésén dolgozik, amelyben *visszautasítja a Népszövetségbe való belépést.*

Erőfeszítés a békére

Párisi jelentés szerint Herriot a Reuter-ügynökség tudósítója előtt kijelentette, hogy most elsősorban kerültek azok a gyakorlati rendszabályok megvitatásra, amelyek alkalmasak a béke helyreállítására. Meg kell értenie az egész világnak, — mondotta Herriot — *hogy a mi erőfeszítéseink a békére és nem a háborúra irányulnak.* A genfi megegyezés az angol-francia megállapodáson épült fel.

Macdonald visszaérkezett Londonba

Londonból jelentik, hogy Macdonald vasárnap délután Genfből visszaérkezett Londonba és a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy nagyon sokat vár a genfi tanácskozások eredményétől. Hétfőn tovább utazott Skótszországba

A király visszaérkezett Beogradba

A földmívelésügyi és szociálpolitikai tárcát kapja a Radics-párt

Beogradból jelentik: Sándor király és Mária királyné hétfőn délután a szerbiai Topoláról visszaérkeztek Beogradba, ahol a topcsideri pályaudvaron szálltak ki. A vasutnál hivatalos fogadtatás nem volt, csak Lazarevics beogradi rendőrfőnök jelent meg a pályaudvaron. A Topcsiderről a királyi pár egyenesen az udvarba hajtatott.

Délután 6 órakor Davidovics Ljuba miniszterelnök audiencián jelent meg a királynál. A kihallgatás több mint egy óra hosszat tartott. A miniszterelnök az udvarból távozva, munkatársai előtt kijelentette, hogy miután több nap óta nem referált a királynak, most részletes jelentést tett egy a külpolitikai, mint belpolitikai helyzetről. Arra a kérdésre, hogy a Radics-pártnak a kormányba való belépése szóba került-e, a miniszterelnök kijelentette, hogy *erről mostani kihallgatásán még nem volt szó.* Közölte még a miniszterelnök, hogy ez alkalommal miniszteri ukázokat sem terjesztett a király elé aláírás végett.

A Radics-párt a kormányban

A politikai közvéleményt ujabban leginkább a Radics-pártnak a kormányba való belépése foglalkoztatja. A legkülönbözőbb kombinációk folynak arra nézve, hogy milyen formában és kik fognak a Radics-pártból a kormányban részt venni. Sokan attól tartanak, hogy Radicsék ebben a tekintetben is túlzott követeléseket fognak felállítani.

A »Demokratija« közlése szerint a Radics-párt szombati kommunikéje, különösen az a bejelentés, hogy

a Radics-párt vezetősége hajlandó a kormány helyzetének megerősítése és programjának keresztülvitele végett képviselőit a kormányba is beküldeni — hatáson a cáfolja Pasics és Pribicevics sajtójának híreit a Radics-párt »zsarolásairól« és a kormány súlyos helyzetéről. Ellenkezőleg, ez a kommuniké bizonyítja a Radics-pártnak nemcsak a Davidovics-kormányval, hanem az országgal szemben vállalt kötelezettségeinek komolyságát is. Ennek a kommunikének a tartalma természetesen kellemetlen és lesújtó hatást váltott ki Pasics híveinél, akik ennek éppen az ellenkezőjét várták. Végül — jól értesült forrásra való hivatkozással — közli a Demokratija, hogy a Radics-párt két alelnökét küldi a kormányba, akik közül dr. Macsek Vladko a szociálpolitikai tárcát, Predavec József pedig a földmívelésügyi tárcát veszi át.

Elmaradt a radikális-párt főbizottságának ülése

Tekintettel azokra a hírekre, hogy a radikális-párt főbizottsága hétfőn délelőtt ülést tart, igen sok radikális képviselő már vasárnap megérkezett Beogradba és hétfőn délelőtt a parlamenti klub helyiségében gyülekeztek. Azonban meglepetéssel értesültek itt arról, hogy a főbizottságot hivatalosan nem hívták össze és ezért a tanácskozások elmaradnak. A képviselők között emiatt nagy elégedetlenség támadt, különösen Jovanovics Ljuba hívei méltatlankodtak, hogy félrevezették őket, annál is inkább, mert az ülés összehívásáról a radikális-

párt hivatalos lapja, a *Samouprava* is hírt adott.

A párt hangulatából ítélve arra lehet következtetni, hogy rövidesen összehívják a képviselői klubot, amely esetleg a főbizottsággal együtt tart ülést, miután a kormány helyzetének megszilárdulása miatt most már sürgősen tisztázni akarják a párt erőviszonyait és további magatartását. A radikálisok körében a mérsékelték csoportja még most is azon az állásponton van, hogy a radikálisok könnyen ismét hatalomra kerülhetnek, ha a párt magáévá teszi Jovanovics Ljuba politikáját, aki igen könnyen megegyezést tudna létesíteni a kormánypártokkal és meg tudná alakítani a nagy koncentrációt, amely a Radics-párt nélkül is többséggel rendelkezne a parlamentben.

Jovanovics Ljuba, a parlament elnöke hétfőn este hosszabb beszélgetést folytatott Markovics Lázár volt igazságügyminiszterrel, a Pasics-csoport egyik vezetőjével. A tanácskozáson hírt szerint a főbizottság összehívásáról és a párt belső viszonyairól volt szó. Jovanovics Ljuba ez alkalommal beszámolt Markovicsnak dalmáciai utjáról és közölte, hogy Pasics környezetének várakozása ellenére, a választók mindenütt jóváhagyták a házelnök megegyezéses politikáját.

A gazdasági és pénzügyi bizottság ülése

A kormány hétfőn nem tartott ülést, hanem csak a gazdasági és pénzügyi bizottság ült össze, amely különböző gazdasági kérdésekről tanácskozott. A közlekedésügyi miniszter előterjesztése alapján elhatározták, hogy Németországból vasuti sineket rendelnek a jóvátételi számla terhére, a földmívelésügyi miniszter javaslatára pedig a paszsziv vidékek élelmezése céljára nagyobb hiteleket szavaztak meg.

A gyilkos csendőr halála

Klein Antal gyilkosa meghalt a rabkórházban

A szubotical ügyészségi fogháznak halottja van. Hétfőn hajnalban a rabkórházban meghalt Nikolics Milojkó volt csendőr, a kelebiai bestiális gyilkosság egyik tettese.

Nikolics, Sztojkovics György csendőrtársával — mint a *Bácsmegyei Napló* annak idején megírta — 1920 január 15-én a tompai erdő alatt elfogta Klein Antal szubotical kereskedőt, akinél százezer dinárt találtak. A csendőrök a pénzt elrabolták, Kleint pedig bevezették az erdőbe, ahol agyonlőtték, majd holttestét egy kutba dobták. A bűntény csak hónapok mulva derült ki, mire Nikolicsot és Sztojkovicsot letartóztatták és Szuboticára hozták. A szubotical törvényszék büntető bírósága 1923 február 20-án tárgyalta a gyilkos csendőrök bűnpörét és Nikolics Milojkót halálra, Sztojkovics Györgyöt tizenöt évi fegyházra ítélte. A vádlottak felebezése folytán az ítélet a noviszadi Tábla elé került, amely 1924 februárjában tárgyalta az ügyet. A Tábla ítéletében Nikolics halálos ítéletét életfogytiglani fegyházra változtatta át, míg Sztojkovics ítéletét helybenhagyta.

Az ítélet jogerőre emelkedéséig az elítélteket a szubotical fogházban őrizték. Néhány hónappal ezelőtt Nikolics megbetegedett és állapota oly súlyossá vált, hogy át kellett szállítani a rabkórházba. A katonaviselt ember szervezetét a másfél-évi raboskodás teljesen tönkretette, úgy, hogy baján nem lehetett segíteni: hétfőn hajnalban kiszenvedett. Holttestét a mentők a Bajai-utj temető hullaházába szállították, ahonnan hétfőn délután temették el a temető tövében elterülő Gravala téren.

A dunamenti Athén

Fillanatképek Novisadról

Olyan furcsák a széles, merev, lomha Szubotica után a girbe-gurba, ugribak-tató uccák. A szükemellű és kistüdejű házak között autók száguldanak, konflisok, motorbicklik, gyaloglók és keskeny, fűrgő villamosok. Rendőr áll minden sarkon, rikkancsok és gyümölcsárusok a járda szélén. Minden talpalattnyi helyet kihasznál. Sok amerikai vonás van ebben a dunamenti városban. Tarka cégtábla-erdő kiabál egymás hegyén-hátán a járókelők szemébe, ökölnyi botokkal. Ilyenek:

Sztoj! Csitaj!

Ko piše moje rakije, taj se spasoval

Ami magyarul azt jelenti, hogy: aki az én pálinkámból iszik, az üdvözül. De ennél sokkal szivhezszóbb reklám a következő:

Őn egy piszkos tráter, ha nem a világhírű Tekel szappannal mosakszít.

Miért is sietve vásároltam egy valódi Tekel-szappant a lerakattól, mert súlyt helyezek arra, hogy Novisadon egyenes és tiszta embernek tartsanak.

*

A szuboticiai korzó mellett valóságos felfrissülés a tiszta, jól világított, elegáns noviszadi korzó. Egy tekintetben azonban rokonság is észlelhető a két város között: a noviszadi korzó is illoszt. Csakhogy, míg Szubotican az esti sétát agresszív és rosszindulatú kanális kigözölések teszik változatos-sá, a noviszadi korzón végesvégig egész sereg illatszertár sorakozik és a pazar világitásu, káprázatos esti korzó olyan illatos és intim, mint egy budoár.

*

A lányai és asszonyai talán a legszébbek az egész Vajdaságban. A noviszadi nők mind kész moziszinésznők, csupa szubrettek, tragikák és hősszerelmesek szaladgálnak az uccákon és ha a kis bubifejes démon, szatyorral a meztelen karján kibokázik a halpiacra, a szegény öreg halasembernek forni kezd a vére, mint a must és féláron adja oda a friss dunai csukát a drágának. A bar-nőknek nagyon rosszul megy. A benszült csillagokkal nem bírják felvenni a versenyt. Minden szépségversenyen vezetnek. És kitűnő nyelvtalentedumok. Három nyelven is beszélnek: magyarul, németül és szerbül.

*

A különböző nemzetiségű újságírók a legideálisabb barátságban élnek egymással. Pedig sokféle és a legellentétebb, legváltozatosabb politikai nézetű, pártú és elvű hírlapírók találkoznak itt össze. Magyar, szerb, német és héber újságok jelennek meg a dunamenti Athénben és a lapok időnként a legélesebb harcban állanak egymással. De azért nagyon kedélyesen megy az újságírás Novisadon. A kollegák kisegitik egymást anyaggal és a kávéházban beszélnek meg esténként a másnapi támadásokat. Legérdekesebb alakja a noviszadi újságíró társadalomnak egy fiatalember, aki vagy tizenöt lapnak a felelősszerkesztője. Így a Vajdaságnak, a Vicnek, a Szavremeni Novisadnak, az Utnak, a Vajdasági Malomiparosok Lapjának és a Háztulajdonosok Lapjának. A többinek a címére már ő maga sem emlékszik.

*

Éjjel kettős életet él. Egyik fele szolid kispolgár, aki már kilenc órákor ágyban van és kora hajnalban kel a szürkülettel. A másik, a lump, este ébred, amikor a nap nyugvóra tér és reggelig övé a város minden öröme, szomorúsága. A józan noviszadi szemében a bár a bűnök és szörnyű orgiák fészke, moziha csak minden vasár és ünnepezen jár és előtte Petrovich Szevtiszláv a legtehetségesebb moziár a kerek világon. Mert a józan noviszadi lokálpatrióta, míg a részeg noviszadi cinikus és nemzetközi. De azért jól megférnek egymással.

*

Láttam Noviszad közepén egy udvart, amelyben minden foglalkozás, ipar és szórakozás megtalálható. Itt úgy hívják, hogy moziudvar. A mozin kívül cipész, kereskedő, kertész, kalap és ruhaszalon, mosoda, étkezdé, borbély és optikus egészítik ebben a hoszszu, kócos, virágos udvarban. A leges-legvégén, amely már egy másik kis uccára nyílik, egy vándordudás él és a kövér kecskebördudán skálázik. A külvárosi kiskocsma különneinek ő szolgáltatja a bor mellé a műélvezetet.

*

Noviszad elsősorban munkás város. A külvárosok népe nyomortanyákon és sötét, világtalan lebujsokban tengeti az életét, amelyet megőröl, apránként lop el a gép és a munka, míg a belváros fehér ivlámpák alatt sétál és kacag a jószagu korzón. Egyszerű és naiv kontraszt; a fény mellett az árnyék. Nevetés és sírás. És a lázas, nyugtalan várost a széleken gyárak fogják közre, nyurga, kormos kéményekkel, mint valamikor régen a bástyák és tornyok, amelyek a város tisztességére és bekes-ségére vigyáztak. Tamás István

Mindenki kaphat háromhónapos beutazási vizumot a SHS királyságba

Az idegen utasoknak nem kell személyesen jelentkezniök a rendőrségen

Az illetékes minisztériumok az utóbbi napokban több rendeletet bocsátottak ki abból a célból, hogy megkönnyítsék az idegeneknek az S. H. S. királyságba való beutazását és a lehetőség szerint elősegítsék az ország idegenforgalmát.

A legfontosabb a kormányzat a rendelkezése, amely megszünteti a beutazási engedélyek eddigi rendszerét és utasítja az S. H. S. királyság valamennyi konzulátusát, hogy minden külön kérvény nélkül kötelesek mindenki számára három hónapi tartózkodásra szóló beutazási vizumot adni. A vizum nemcsak az meghatározott városra, hanem az egész ország területére érvényes. Emellett érvényben marad a hűrdőhelyekre szóló vizumok rendszere, amely vizumok illetéke tíz dinár.

Az utlevelek ellenőrzése a határállomáson történik. A határrendőrségek vezetői személyükben felelősök azért, hogy az ellenőrzés tapintatosan történjék. Az ország belsejében nem szabad utlevelet követelni ellenőrzés végett.

Az utasok személyes jelentkezése és az utleveleknek a rendőrségnél való személyes átadása megszűnik és három hónapi tartózkodásra nem kell külön engedélyt kérni. Az utas utlevelét lakásadójának, vagy a

szálló portásának adja át és ezek jelentik be az idegent a hatóságoknál, amely a bejelentést az utlevéllel igazolja. A bejelentés a tartózkodás egész idejére érvényes. Az utlevelet tulajdonosának huszonnégy órán belül vissza kell adni.

Az idegen elutazását szintén a lakásadó jelenti be ez alkalommal, azonban az utlevelet nem kell felmutatni, csak abban az esetben, ha az eltávozásról való bejelentést maga az utas kívánja az utlevéllel igazoltatni.

A rendőrhatalóságok a legnagyobb előzékenységgel tartoznak az idegenekkel szemben élni és ezeknek mindennemű felvilágosítást azonnal megadni. A rendelet szigorúan meghatározza az egyes határőrségi és rendőrségi hatóságok illetékességét, hogy ezáltal az idegeneket a felesleges zaklatástól megkímélje.

Az állomásokon szolgálatot teljesítő csendőrök szolgálat közben nem tűzhetik fel a szuronyt fegyverükre és csak kis kézifegyvert hordhatnak.

A rendeletek pontos betartásáért a kormány az illetékes határrendőrségek, rendőrségek és egyéb hatóságok vezetőit teszi elsősorban felelőssé.

Az angol szakszervezetek ellenőrzés alá akarják venni a Macdonald-kormányt

A Dawes-tervezet megnyomorítja a német munkásságot

Londonból jelentik: Az angol szakszervezeti kongresszust most tartották meg Hullban, ahol négy és fél millió munkás hétszáz kiküldöttel képviseltette magát.

Bármennyire is eszakszervezetek tették lehetővé a Macdonald-kormány uralmát, e szervezetek nem minden tekintetben foglaltak lojális állást az angol kormánnyal szemben és annak egyes intézkedéseit igen radikális kritika tárgyává tették.

A kongresszust Purcell elnök nyitotta meg. Purcell kifejtette, hogy a munkás-kormány eddig kevés idővel rendelkezett, hogy egyebet is tegyen, mint, hogy a régi kormányok hibáit jótágye. A munkás-kormány jelenleg tanulmányi időt végez. Téved azonban — mondotta az elnök — a munkás-kormány, amikor azt hiszi, hogy neki azoknak az osztályoknak megelégedett mosolyait kell megszereznie, amelyek a polgári ideológiát fogadták el.

A munkabérek kérdésével kapcsolatban Purcell kifejtette, hogy a kongresszusnak főfeladata az építőmunkásokat foglalkoztatni, a tizenöt éven belül felépítendő két- és félmillió bérházat.

A munkanélküliség kérdésének megoldását Purcell nem tartja kielégítőnek a jelenlegi módszerek alkalmazásával. Sem a kivándorlás, sem a munkanélküliek segélyezése

nem oldhatja meg a problémát. A szegénység problémáját gyökeresen kell megoldani, mert a szegénység miatt nem tud kibontakozni a munkásság és nem szeresheti meg magának a politikai élethez megkívánt jogbiztonságot.

A vita során Pollitt kijelentette, hogy a kormány igen helytelenül jár el, amikor politikai kérdésekben a munkásság meghallgatása és beleegyezése nélkül határoz. Kívánja, hogy a szakszervezetek vegyék ellenőrzés alá a kormány egész programját.

Egy másik szónok hasonlóképpen a kormány ellen foglalt állást, kijelentvén, hogy a szakszervezeti mozgalom sok tekintetben eltér a Macdonald álláspontjától. A Dawes-tervekre vonatkozó határozatoknak azt a részét, amely kimondja, hogy a háború kitöréséért egyedül Németország a felelős, a szakszervezeti kongresszus teljesen elítéli. A Dawes-terv nem szolgálja Európa talpraállítását, de a német munkásosztály rabszolgává tételét eredményezi.

Utána a bányamunkások föderációjának titkára, Cook bejelentette, hogy a francia munkások föderációjától táviratot kapott, amelynek értelmében a francia munkások elítélik a Dawes-féle tervezetet és követelik a német munkások fölszabadítását a gazdasági terhek rendkívüli megpróbáltatása alól.

Hatezer frankot és kétezer dinárt vihetnek az utasok külföldre

A valutakivitel újabb szabályozása

Beogradból jelentik: A pénzügyminiszter új rendeletet adott ki a valutának az országból való kiviteléről. A deviza- és valutakereskedésre feljogosított bankok eladhatnak a jugszláv alitvalóknak, vizummal ellátott utlevél felmutatása mellett, külföldi effektív valutát és csekket.

Franciaországba való utazásra legfeljebb hatezer frankot, a francia franknál magasabb valutájú országokba hatezer francia franknak megfelelő összeget az illető ország pénzügyminiszterével való utazás országokba pedig háromezer francia franknak megfelelő valutát lehet kivinni. Azok az utasok, akik Németországba, Lengyelországba, Ausztriába, Magyarországra vagy Oroszországba utaznak, az illető országok pénze helyett dollárt, angol fontot, francia frankot és egyéb valutát is vihetnek ki háromezer francia frankig terjedő értékben.

Több különböző országba való utazásnál, a kellő vizumokkal ellátott utlevélre, többféle valuta is kiadható összesen hatezer, illetve háromezer francia frank értékben. Az átszámítás a pénzügyminisztériumi főfelügyelőség által havonként megállapítandó hivatalos árfolyamok alapján történik. A külföldi fizetési eszközökön kívül az utasok még kétezer dinárt vihetnek ki az országból.

Szerb vendéglő a Szajna-parton

Párisi levél

Páris, szeptember

»Ha van pénz, van nő és van Páris.« Régi sóhajtas ez a Sorbonne vidékén. Nemzetközi panasza a szívnek itt a diáknegyedben. De szerbül most hallottam először. Érdekel a két fiatalember, kik itt szokatlanul egymásba hajolva fordulnak be a Szajnapart egyik ismeretlen sikátorába. Félig összeesett ócska ház előtt állnak meg. A kapu mellett prefix vendéglő. A főlelmetes, szomorú, jó prefix restaurant. Háromhetvenötön startolhat most bennük a jobbsorsra érdemes bácskai gyomor is. A két fiatalember ebbe a vendéglőbe jár. Az ablakba függesztett étlapon »goulasch hongrois«, és valami olvashatatlan entrée körülbelül »juvecs« akar lenni. Megint bement egy ur a »Gazette de la Jugoszlavie« plakátjával kezében. Szerb vendéglő. Két kicsi szoba, minden asztal foglalt. Olyan kicsi asztalok, hogy foglaltak, ha egy vendég ül az asztalnál. A legtöbb vendég diák, a többi munkásruhát visel. Ma ünnepe van a vendéglőnek. Előkelő vendég, félig hivatalos ur.

Mig a félhivatalos ur asztalról-asztalra barátkozik, a vendéglőssel ismerkedem. Nagyon meg van elégedve a vendégeivel. Szereti őket. A szívéhez közel állnak — magyarázza komoly meggyőződéssel. Már a háború előtt is hozzájártak a diáknegyed szerbjei. Ő érti a szerb konyhát, sőt tud is szerbül.

»Klanyamsze« üdvözlő két újabb vendéget. Nagy dolog az, mikor a párisi patron szerbül is köszön. A felesége járt lenni Szerbiában a háború előtt. Nagy nexusal vannak — mondja a patron igen komoly ábrázattal.

Bocsánatot kér, a konyhába hívják. A belső szobában kapok helyet. Mellettem magyarul beszélgetnek. Összeismerkedünk. Két nyomdász, bánátiak. Idejárnak, itt jobb a koszt, mint más prefixben, »meg aztán itt itthon is vagyunk.«

A másik szomszéd szerb medikus, jóváhagyja: bánátiak, otthon vannak itt.

És a nyomdászok mondják: jár ide sok magyar. Majdnem annyian vagyunk, mint a szerbek. Ugy-e?

— Igen — mondja a medikus.

— A St.-Michel vidékén van egy másik szerb vendéglő, oda még több magyar jár. Bácskaiak, bánátiak. Mar az szerb-magyar resti lett. Itt jól megvagyunk.

Az ebéd jó volt. A goulasch hongroist mustárral izlelgették néhányan, de mondjuk goulasch volt. Azonban itt a fontos: otthon lenni. És ez a pár rozoga asztal a felrekapott tetejű régi házban ezt az illuziót adja szerbnek-magyarnek, aki idejár három frank hetvenöt centimért erőt gyűjteni ezer célért, ezer utra. (t. v.)

CIRKUSZ

Lovagiasság

Piszkos Gallér, a filozófus, amikor megkérdezték tőle, mit szól ahhoz, hogy a *Világ* felelős-szerkesztője öszszemerte kardját az Erzberger-gyilkosok rejtegetőjével, válasz helyett a következő elmés és egyben mély bölcseségről tanuskodó történetet mesélte el.

A napkirály udvarát, mint egykoru francia krónikákban olvasható, kellemtelen lovagias — vagy ha úgy tesszük, lovagiatlan — affér foglalkoztatta közvetlenül a spanyol háboru befejezése után. A legelőkelőbb és legszellemesebb udvaroncok egyike, Artois gróf, a királynő bálján odalépett Gainsborough herceghez, az angol követhoz, és minden bevezetés nélkül így szólt hozzá:

— Mylord, hagyja el azonnal a termet!

A hercegnek vérbeborult az arca, de erőt vett fölháborodásán és a helyett, hogy nyomban összefasirozta volna Artoist a sértésért, magyarázatot kért tőle:

— Mi kifogása van ellenem?

— Szót sem érdemel, — felelte a gróf — mindössze csak az, hogy ön, ugylátszik, hetek óta nem húzta le csizmáját a lábáról s ilyenformán kellemetlen szaga van.

A körülöttük állók hangosan nevetni kezdtek. Gainsborough herceg sarkonfordult és távozott. Tíz perc múlva két gárdista kereste föl Artoist és arra kérték, hogy nevezze meg ő is megbízottait. Ez meg is történt. A segéddek tör-párbajban állapodtak meg és megbeszéltek, hogy a felek másnap hajnalban öt órakor a kerti pavillon előtt elterülő térségen találkoznak.

Amikor Artois gróffal közölték segédei, hogy másnap hajnalban legyen a pavillon előtt, a lovag leirhatatlan meglepetésükre kijelentette:

— Eszem ágában sincs.

— Meg vagy örülve, főnök ur? — szólt rá az első segéd Artoisra — meghátrálás ellenfeled elől?

— Valóban, — válaszolta a gróf — nem óhajtok megívni vele.

— Félsz?

A lovag megvetően mosolygott:

— Ezt nem kérhetitek tőlem komolyan.

— Hát akkor? Miért nem akarsz párbajozni?

— Mert nincs semmi értelme.

— Hogy-hogy?

— Figyeljete csak ide, — szólt Artois — pillanatra se vegyétek le rólam fületeket! A holnapi duellum, ha kiállok, ugyebár kétféleképpen végződhet. Vagy engem szúr le az anglus, ami rám nézve a kellemetlenebb eset,

de ettől nem lesz neki jobb szaga. Vagy én szurom agyon őt, ami rám nézve föltétlenül kellemesebb ugyan, de ettől neki még rosszabb szaga lesz. Hát minek párbajozunk?

*

— Nos, — tette hozzá Piszkos Gallér — most már dzsentimen Gömbös, hogy megvágta Felekyt?

dió.

Kinevezték

a szubotici vasutigazgatóság új vezetőit

A volt zagrebi vasutigazgató kerül a subotici vasutigazgatóság élére

Beogradi jelentés alapján közölte már a *Bácsmegyei Napló*, hogy a kormány szombaton aláírta a *Bánics Jován* szubotici vasutigazgató és *Mátics Milán* helyettes-igazgató nyugdíjazásáról szóló okmányokat. Mint most Beogradból megbízható helyről értesülünk, hétfőn megtörtént a szubotici vasutigazgatóság új vezetőinek a kinevezése is.

A kormány dr. *Franjics Leonidász* volt zagrebi vasutigazgatót nevezte ki a szubotici vasutigazgatóság élére. Dr. *Franjicsot* 1922-ben, a Habsburg Károly második puccsa alkalmával elrendelt mozgósítás után nyugdíjazták és a mostani kormány az igazgatót újból reaktiválta. A vasutigazgató-helyettesi állásba *Manojlovics Milán* mérnök, volt szubotici helyettes-vasutigazgató került. *Manojlovicsot* — mint ismeretes — a múlt év végén nyugdíjazta a régi kormány. A vasutigazgatóság új vezetői rövid időn belül elfoglalják állásukat.

HIREK

A KINCSKERESŐK

Rider Haggard regényeire emlékeztető kalandokat mesélnek az angol újságok a Közép-Amerikában kutató *Blair-expedícióról*. *Blair* ezredest egy tudományos társaság küldte ki Columbia és Panama partvidékére, többek között a célból, hogy felkutasson egy aranyrudakból álló nagy kincset, amelyet angol hajósok ástak el a Kókusz-szigeteken száz esztendő előtt. A kincset még nem találták meg, ellenben jelentik, hogy egy lakatlan columbiai szigeten eddig teljesen ismeretlen régi civilizáció nyomára bukkantak. Egy háromszáz méteres sziklafal megmászdása után elbűk táruult egy fensík, amelyen szobrokat, kőrálisirokat, különös hieroglifaszzerű írásjeleket fedeztek fel, cserép- és kőtárgyakat, sőt mindmég ismeretlen dlatok maradványait is. A zsákmány leg-szebb darabjai már urban vannak. Anglia felé. Az expedíció tagjai szerint századunk egyik legfontosabb felfedezésével állunk szemben. A Panama-csatorna vidékén egy vad törzsre akadnak, amely elszántan őriz vakmit, az erdők mélyén elrejtett kincset. Az angolok ennyivel sem érték be, ráadásul felfedeztek egy olyan népcskét, amely angolul, még pedig *Shakespeare-kora* bel angolsggal beszél és minden valószínűség szerint Erzsébet királyné idejében odatelepedett kalóztól származik. A hírek, amint látjuk, egy kissé tulságosan is kalandosak és így némi skepszissel fogadjuk őket, nem teledkezvén meg arról, hogy a felfedezések színhelye — Panama és környéke.

— Az agrárminiszter szabadságon. Beogradból jelentik: *Vesenyák* agrárminiszter, aki tüdőgyulladásából felépült, hosszabb pihenésre Szlovéniába utazott. Távolléte alatt a minisztertanács határozata értelmében, az agrárreform-miniszterium ügyeit *Kulovec* földmívelésügyi miniszter fogja ellátni.

— Kartell kötötték a jugoszláviai cipőkrémgyárosok. Novisadról jelentik: A jugoszláviai cipőkrémgyárosok vasárnap és hétfőn gyűlést tartottak Novisadon, amelyen hét gyár képviselői jelentek meg. A gyűlésen megalakították a jugoszláviai cipőkrémgyárosok kartelljét és elhatározták, hogy az árakat egységesen fel fogják emelni.

— A newyorki sakkverseny győztese Szuboticián. Dr. *Lusker* Emánuel sakkmeister, aki a newyorki nemzetközi mesterversenyen az első díjat nyerte, — mint már közöltük, — szeptember közepén Szuboticiára érkezik és itt a Szubotici Sakk-Körben szimultán versenyeket fog rendezni. Mivel a versenyen előreláthatóan igen sokan akarnak a mesterrel játszani, a Sakk-Kör vezetősége felkéri mindazokat, akik a szimultán-játszmákban részt akarnak venni, hogy ezt az egyesület vezetőségénél előre jelentsék be.

— Munkásbankot alapít a svájci szocialistapárt. Baseltől jelentik: A svájci szocialista-párt baseli nagygyűlésén elvetették azt az indítványt, hogy a párt foglaljon állást a Népszövetség ellen. A javaslat ellen 133, mellette 37 szavazatot adtak le. A nagygyűlés elhatározta, hogy a svájci szocialista-párt munkásbankot alapít.

— Milyen arányban terheli az utódállamokat Magyarország háboru előtti adóssága? A békeszerződések arra kötelezik az utódállamokat, hogy Magyarország háboru előtti adósságaiból olyan arányban vállaljanak részt, amilyen arányban Magyarország rovására terülnyereségre tettek szert. A londoni *Council of Foreign Bondholders*, amely az angol hitelezők érdekeit képviseli, jelentést adott ki arról, hogy Magyarország háboru előtti adósságai milyen arányban oszlanak meg Magyarország és az utódállamok között, a jóvátételi bizottság megállapítása alapján. Eszerint Magyarországot 47.7, Ausztriát 1.5, Csehszlovákiát 14.9, Jugoszláviát 14.1, Romániát 21.8, Fiumét 0.7, Lengyelországot 0.07 százalék terheli Magyarország háboru előtti adósságaiból. A jóvátételi bizottság e kvóta megállapításakor úgy határozott, hogy e százalékos arány felemelhető 1931-ig, annál az államnál, amelynek gazdasági viszonyai lényegesen megjavultak.

— Letartóztatták a »Demokratija« szerkesztőjét. Beogradból jelentik: A rendőrség letartóztatta *Petrovics* Gojkót, a »Demokratija« című kormánylap felelős szerkesztőjét és beszállította a törvényszék fogházába. *Petrovicsot* sajtóvétség miatt már régebben kéthavi fogházra ítélték és most a büntetés kitöltése céljából tartóztatták le.

— Osizjeken letartóztattak két munkáspárti városi képviselőt. Osizjéről jelentik: A rendőrség házkutatást tartott a független munkáspárt vezetőinél és nagymennyiségű rőpiratot talált náluk. A házkutatás folytán letartóztatták *Jovanovics* Milutin és *Schneider* Karlo független munkáspárti városi képviselőket, továbbá *Popovics* Vása joghallgatót, akik ellen az ügyészség az államvédelmi törvény alapján megindítja az eljárást.

— A párisi minisztertanács rádió útján haligatta végig *Herriot* genfi beszédét. Genfből jelentik: A francia postafőigazgatóság közlése szerint *Macdonald*, *Herriot* és *Theunis* beszédét, még mialatt a szónokok beszéltek, a Népszövetségnek közgyűlési termében felállított felvevő készülékekkel egy párisi leadóállomás segítségével dróttalan telefon útján terjesztették szét. A kísérlet kedvező eredménnyel végződött. A francia minisztertanács ezen a módon *Herriot* beszédét a Népszövetségben megnyilvánult minden tetszészajjal együtt, azonnal hallotta.

— Novisadon bevonták a zászlókat az Orjuna ünnepén. Novisadról jelentik: Szombaton a trónörökös születésnapja alkalmával Novisadon a házakat fellobogózták. Vasárnap reggel a rendőrség felszólította a háztulajdonosokat, hogy a zászlókat vonják be, nehogy az a látszata legyen, mintha az Orjuna vasárnapi nagygyűlése alkalmából tüzték volna ki a zászlókat. — Az Orjuna-gyűlés epilógusaként az orjuna-sok vasárnap éjjel összetörték dr. *Szteics* Jovan noviszadi városi főorvosnak, a Srnao tartományi elnökének orvosi tábláját. A rendőrség a tetteseket nyomozza.

— Időjárás. (*Popovics* György, közoktatásügyi inspektor jóslata.) A változás küszöbön van, nálunk nem lesz nagy, tartós sem.

— Moszkvában halálra ítélték egy tömeggyilkos jónót. Moszkvából jelentik: A legfelsőbb moszkvai törvényszék halálra ítélte *Fermlakova* Anasztázia asszonyt, aki husz asszonyt és leányt gyilkolt meg. Az asszony — előbb egy rdablóbandának vezetője volt s mert ez az üzlet nem jól ment, letelepedett egy árszaban és mint jónót kereste meg konyerét. Ha kliensek jöttek hozzá, akik kíváncsiak voltak jövődő sorukra, meghajtatta maga előtt fejüket, szétválasztotta a hajukat, hogy a fejbőrükön bizonyos jeleket keressen, amelyekből megállapíthatja a jövődőt. Amikor az áldozatok ilyen helyzetben ültek előtte, fejszével széthasította koponyájukat. A tárgyaláson a borzalmas gyilkosságok elkövetője azt hozta fel mentségül, hogy ellenállhatatlan gyilkossági mánia vett rajta erőt.

— Meghíusított kommunista gyűlések Beogradban. Beogradból jelentik: A kommunisták vasárnapra nagy tiltakozó népgyűlést hirdettek az Új Szkupstina vendéglőbe. Bár a rendőrség a gyűlést betiltotta, mégis nagyszámú ifjúmunkás és munkás jelent meg, akik a csendőri készültség láttán hamarosan szétoszlottak. Egy félóra múlva a gyűlést egy külvárosi téren akarták megtartani, ahova a kommunisták szintén nagy számban vonultak fel. A rendőrségnek azonban ez a csel fogás is tudomására jutott és szétzavarta a gyülekezőket. A harmadik kísérlet a gyűlés megtartására délután a topesideri erdőben történt, a rendőrség azonban itt is megakadályozta a gyűlés megtartását. Este a korzón tiltakozó felvonulást akartak rendezni a kommunisták, mire hat órától nyolcig lovascsendőrök tartották megszállva az utvonalat és detektívek lepték el a korzót. Így a készülődések minden rendezés nélkül multak el.

— Szrbobráni műkedvelők színelőadása Temerinben. Temerinből jelentik: A temerini műkedvelők a múlt hónapban előadták Szrbobrában »A vörshaju« című népszínművet. A szrbobráni műkedvelők szombaton viszonzásul Temerinbe rándultak és ott előadták a »Gyurkovics lányok«-at. Az előadásnak nagy sikere volt. Igen jó alakítást nyújtott *Hrasnyó Sándor* mint *Horkay Feri* és *Grünberger Teca* mint *Mici*. Úgyesen megállították helyüket: *Morváth* Erzsébet, *Pencz* Leonka, *Lestár* Etuska, *Fehér* Rózsika, *Dobos* Ilonka, *Kuszli* Gizike, *Gutmann* Böske, *Sebők* József, *Fehér* János, *Horváth* Pál, *Kiszlak* Péter, *Knyeskó* János, *Baranyi* Pál és *Gáspár* Pál. Az előadás tisztá jövedelmét a temerini római katolikus templom orgonájának kijavítására fordítják.

— Kitiltott bécsi lap. Beogradból jelentik: A belügyminiszterium megtiltotta a Bécsben megjelenő »Nachrichten« című lap Jugoszláviába való behozatalát és terjesztését.

— Terjed a fémmunkások sztrájkja Bécsben. Bécsből jelentik: A fémmunkások sztrájkja fokozódott. Eddig mintegy tizenhatezer munkás hagyta el műhelyét. A sztrájk a vidékre is átcsapott. Florisdorfban az összes fémpari gyárak megálltak. *Brigtenau* és *Leopoldstadt* gyáraiban szintén megszűnt a munka.

— **Macdonald Skótorszában.** Londonból jelentik: *Macdonald* vasárnap Londonba érkezett. A pályaudvarról egyenesen a miniszterelnökségre hajtatott. Hétfőn tovább utazottaskótországi Dundy-ba, ahol a skót újságírók előtt kijelentette, hogy teljesen meg van elégedve a genfi eredménnyel.

— **Amundsen csődöt kért maga ellen.** Krisztiániából táviratozzák: Roald Amundsen, a déli sark felfedezője, csőd-eljárás megindítását kérte maga ellen. Amundsen tudvalevőleg már tavaly át akart repülni a Barrow-fokról az Északi Sark fölé a Spitzbergákra, a rossz idő miatt azonban az idei évre halasztotta útját. Idei expedícióját ellenkező irányban tervezte és külön célra szerkesztett gépeit egy pisai gyár építette. A nyár folyamán azután híre jött, hogy az idei expedíció is elmarad, mert Amundsen az olasz kormány támogatása ellenére sem tudta kiegyenlíteni a gyár számláit. A mostani táviratban bejelentett csőd-eljárás ezzel a félbenmaradt expedícióval függ össze.

— **Eljegyzés.** *Gráf Jolánka* (Senta) és *Wilhelm Károly* (Subotica) jegyesek. (Mindkét külön értesítés helyett.)
Zivko I. Rajković lovassági főhadnagy (Subotica) eljegyezte *S. Kowách Olivát* (Subotica).

— **Egy volt sombori lelkész kártyajáték-találmánya.** A »Magyar Eszperantó« írja: *Lombos Albert*, volt sombori lelkész, érdekes kártyajátékot szerkesztett, mely 54 kártyán a világ összes nemzeteinek zászlóit és cimereit tartalmazza és mellyel a rendes kártyajátékokon kívül egy új játék játszható. Az egyes nemzetek az igazi békét előkészítő hági konferenciára igyekeznek és ha a legfőbb ütőkártya, az eszperantó nyelv által megértik egymást, a játszma meg van nyerve. A különleges kártyajátékot *Piatnik* kártyagyára akarja kiadni a külföld részére, eszperantónyelvű felírásokkal.

— **Orvosgyűlés Noviszadon.** A Bácska-Bánát-Baranya-i Orvosegyesület szeptember 14-én, vasárnap Noviszadon évi nagygyűlést tart. Szombaton este a gyűlés résztvevői számára bankettet rendeznek a »Fehér Hajó« vendéglőben. A gyűlésen résztvenni szándékozik dr. *Jovanovics Toma* titkárnál (Noviszad, Kralja Petra ulica 25. sz.) jelentsék be szándékukat.

— **A becskerekli tűzoltótestület ötvenéves jubileuma.** Becskerekéről jelentik. A becskerekli tűzoltótestület vasárnap és hétfőn ünnepelte fennállásának ötvenéves jubileumát. Vasárnap délelőtt ünnepi istentisztelet volt a görög-keleti templomban, utána a tűzoltóság testületileg elvonult *Koszirovics* Ilka zászlóánya előtt. Este fáklyásmenet volt és estély, hétfőn reggel zenés ébresztő, majd torna- és tűzoltógyakorlatok. Dél-előtt a katolikus templomban ünnepi istentisztelet tartottak, majd diszkygyűlés volt és egy óraker bankett. Este 8 óraker táncmulatság volt, amely reggelig tartott.

— **Bemutató a Legényegylet színpadán.** Szabó Márton együttese szombat és vasárnap mutatja be Suboticán először *Huszka Jenő* kiváló zenéjű operettjét, a »Lili bárónő«-t, melyre az együttes a legnagyobb ambícióval készül. Az új kiállítás és rendezést *Garai Béla* végzi. Jegyek mindkét előadásra *Kollár* és *Gabrić* drogériájában kaphatók.

— **Sulyos szerencsétlenség filmfőlvétel közben.** Berlinből jelentik: Vasárnap délután a tegeli tavon sulyos szerencsétlenség történt filmfőlvétel közben. Kétszáz liter benzint öntöttek a vízre s azt meggyújtották. Egy motorcsónaknak kellett volna ezen a tűzön teljes sebességgel keresztülmehetnie. Motorhíba következteben a hajó nem tudott elég gyorsaságot kifejteni, meggyuladt és az operátor sulyos égési sebeket szenvedett.

LEGUJABB

Olaszország a döntőbírósi eljárás ellen A Népszövetség hétfői ülése

Genfből jelentik: A Népszövetség hétfői délelőtti ülésén *Motta* elnök a döntőbírósi eljárás mellett nyilatkozott és kérte a közgyűlést, teljesítse vállalt kötelezettségeit és könnyítsen a népek fegyverkezési terhein. *Hofmayer* delegátus kijelentette, hogy *Németország felvételére szükség van.* A legközelebbi ülést kedden tartják meg.

A leszerelési bizottság hétfői ülésén az olasz delegátus annak a véleményének adott kifejezést, hogy

a biztonság problémáját meg lehet oldani egyedül népszövetségi paktum révén is. Kivánatosnak tartja, hogy a döntőbírósi eljárást kiterjesszék, de nem tartja helyesnek, ha a Népszövetség keretén belül új szervezet létesítenek. Felfogása szerint *vannak olyan erkölcsi és politikai konfliktusok, amelyek nem vonhatók bírói eljárás alá.* Az amerikai javaslatot merőben ellentétesnek tartja az európai gondolkodással.

— **Megnyitá a bécsi nemzetközi vásár.** Bécsből jelentik: Vasárnap megnyitá az idei nemzetközi őszi mintavásár. A megnyitás a szokásos ünnepi keretek között folyt le. Vasárnap és a hétfői ünnepnapon számos idegen tekintette meg a Messét, üzletkötés azonban alig jött létre. A kiállító gyárosok és kereskedők sem tekintenek nagy reményekkel a vásár végeredménye elé.

— **Egy néger katona Magyarországra szökött.** Sopronból jelentik: Egy francia néger katonát fogtak el a csendőrök a sopronmegyei Lövő határában. Elmondta, hogy a megszálló csapatokból szökött meg a Ruhr-vidékről, mert a francia altisztek nagyon durván bántak a színes katonákkal. A néger katonaszökevényt előbb a csepregi főbíróhoz, innen pedig Győrbe szállították, ahol a katonaszökevények nyilvántartója van. Sorsa felett megindultak a diplomáciai tárgyalások. Valószínűleg ki fogják adni Franciaországnak, mert a trianoni békeszerződés értelmében a legyőzött államok a katonaszökevényeket kötelesek kiszolgáltatni az antantnak.

— **Megbukott a Wembley-kiállítás.** Londonból jelentik: A nyugati sajtóban feltűnést keltő cikkek jelennek meg arról, hogy a Wembley-kiállítás megbukott és hivatalos körök foglalkoznak a kiállításnak a tervezettnél korábbi bezárásával. Az angol kormány sajtó e hírekkel kapcsolatban megjegyzi, hogy a kiállítást ez évben nem fogják berekeszteni. Kétségtelen, hogy a kiállítás nem rentabilis, mert 30 millió látogatására számítottak és csak 11—13 millió ember kereste fel Wembley csodáit.

Dr. Wolf Gyula ezúton értesíti pácienseit, hogy haza érkezett.

— **Hirdetések sirköveken.** Ohio állam egyik temetőjében már vannak olyan sirkövek, amelyek egyúttal hirdetések is, vagyis a reklám céljából szolgálnak. Az egyik felirat ez: Itt nyugszik *C. D.* Azért halt meg, mert a szépségét elveszítette. Ha *H. S. C.* arckrémét használt volna minden este, szép maradt volna és ma is élne. A krém minden gyógyszerárban kapható. Egy másik sirkövön ez van: *N. N.* nyugszik itt. Hirtelen halt meg, előbb azonban egy kitűnő *Parsimmon* revolvert szorított halántékához. Ezeket a fegyvereket használja mindenki, ha hirtelen, fájdalom nélkül akarja elhagyni ezt a siralom-völvet. A harmadikon ez áll: *H. V.*, az ohioi áruház cég belfüggetlen tagja (független és terítők), itt alussza majd örök álmát. Most azonban még ve-vői öröme személyesen vezeti a közkedvelt céget. Bátran mondhatjuk, hogy ennél izléstelenebb reklá-mot még — az amerikaiak sem találta fel.

SPORT

A III. ker. uszóversenye. Budapestről jelentik: A III. ker. vasárnap megtartott uszóversenyén a 200 méteres gyorsuszt *Szigritz* (Eger) nyerte *Tumovszky* előtt 2 p. 31 mp.-es idővel. A 400 méteres melluszásban *Hollósi* III. ker. 6 p. 34 mp.-el új országos rekordot állított fel. *Joó*, az egriek favoritja második lett. Víziló: *FTC—MAC* 4:0.

A BEAC atlétikai versenye. Budapestről jelentik: A BEAC vasárnapi országos atlétikai versenyén általában győngye eredményeket értek el a nagyszámban induló atléták. A verseny kiemelkedő eseménye *Barsy* győzelme volt a 800 méteren 1 p. 58.3 mp.-es idővel. A fiatal atléta erős küzdelem után *Fonyót* a második helyre utasította.

A magyar folyamregattát a Hungária nyerte. Budapestről jelentik: A folyamregattát — 8 evezőssel — a Hungária nyerte. A Pannónia a versenyt 1000 méternél feladta.

Az MTK veresége Bécsben. A magyar bajnokságot vasárnap és hétfőn Bécsben szerepelt. Vasárnap az Amateur, hétfőn pedig a Vienna volt az ellenfele. A magyar csapat mindkét napon nagy balszerencsével játszott és vereséget szenvedett. A vasárnapi 2:0-ás eredmény után hétfőn 6:4 arányban kapott ki a Viennától. Amilyen meglepetésként hatott az MTK újabb veresége,

olyan feltűnést keltett a *Real Sociated San Sebastian* hétfői győzelme az Amateur felett. A spanyol csapat 3:2-re verte az Amateurt. A közép-európai turán levő csapatnak ez az első, de annál értékesebb győzelme. A többi bécsi eredmények a következők: *Simmering—WSC* 3:2. *Hakoah—Rapid* 7:4. (Serlegmértékek).

TÖZSDE

Zürich, szeptember 8. Zárlat: *Beograd* 6.95, *Newyork* 533, *London* 23.67, *Páris* 28.10, *Milanó* 23.2625, *Prága* 15.90, *Budapest* 0.0069, *Bukarest* 2.75.

Beograd, szeptember 8. Zárlat: *Páris* 407.5—408, *London* 341.75—342.50, *Milanó* 385.50—386, *Genf* 14.4750, *Newyork* 76.20—76.70, *Prága* 2.29—2.30, *Bécs* 0.1080—0.1081, *Budapest* 0.1040—0.1050, *Bukarest* 39—39.60.

Noviszadi terménytözsde, szept. 8. Irányzat változatlan. Irányárak: *Buza*, bácskai 345—355 dinár. *Árpa* 73 kgr.-os 345 dinár. *Zab*, bácskai 325 dinár. *Tengeri* 285 dinár. *Bab* fehér 425 dinár. *Liszt* 0-ás GG. 570 dinár, 0-ás G. 566 dinár, 2-es 536 dinár, 5-ös 464 dinár, 6-os 415 dinár, 7-es 350 dinár, 8-as 240 dinár. *Korpa* 195 dinár. Másban nem történt kötés.

Budapest, szeptember 8. Az ünnep miatt az áru- és értéktözsde zárva van.

VASHORDÓK spiritusz és benzin részére, bevált kivitelben, minden nagyságban kaphatók
MELKUSZ KÁROLY NOVISAD,
a selyemgyárral szemben. 6284

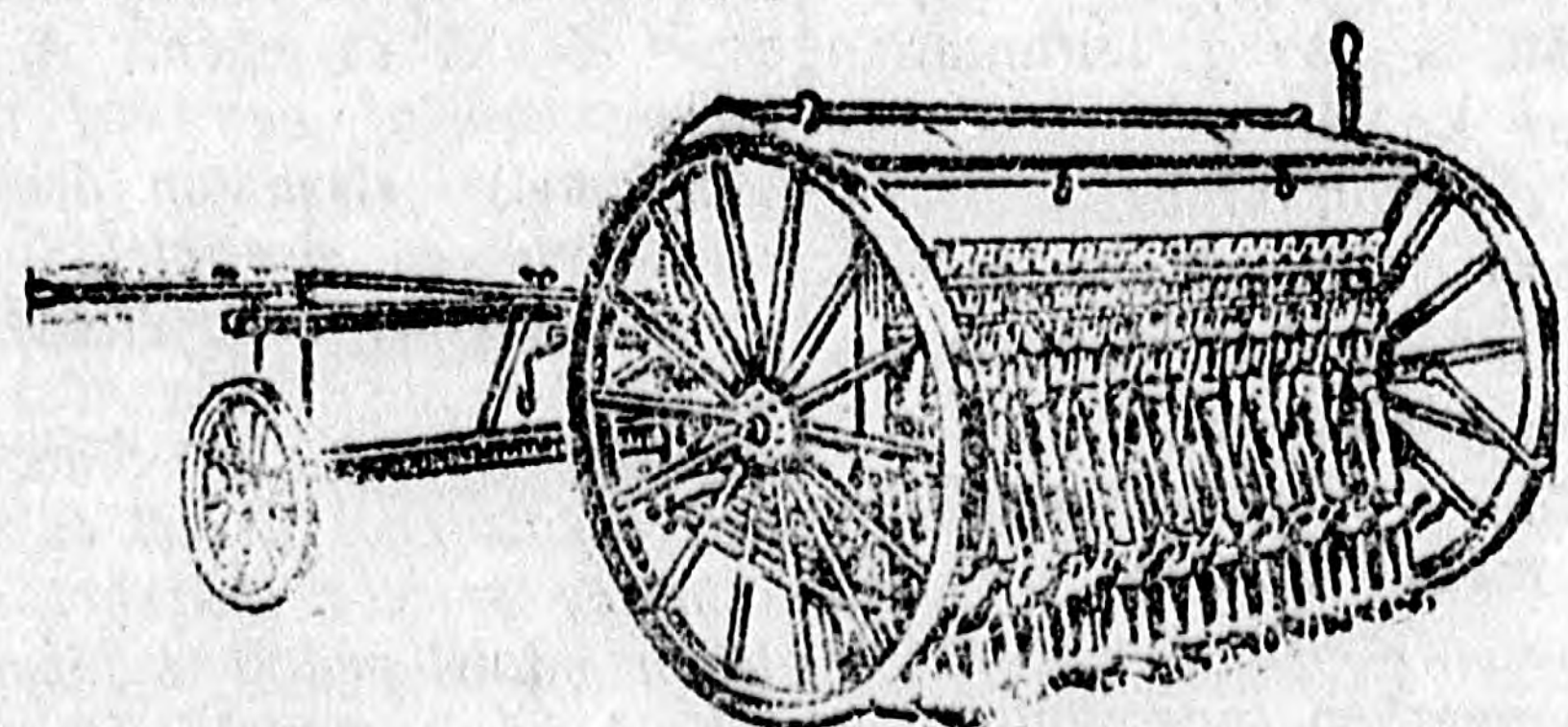
PYRAM PYRAM PYRAM
A drágaság, mely napról-napra mindig ijesztebb méreteket ölt, készlet bennünket arra, hogy szükségleteink fedezésénél fokozottabb elővigyázattal legyünk. Különösen vonatkozik ez a cipőkrémek vételére, mert hiszen általánosan tudott dolog, hogy a legjobb cipőkrém a terpentines áru, mely leheletszerű rétegben felkenve, a cipőnek sima tükörfényű kölcsönöz, a bőrt konzerválja és vízhatlanná teszi. A legjobb cipőkrém e tekintetben a „Pyram” amely minden üzletben kapható

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár

RECORD DRILL VETŐGÉPEI

egyszerűek, erősek és könnyűek

6310

Egyszerű és műtrágyaszoróval kombinált vetőgépek minden nagyságban raktáron. Régi képviselőink jelentkezzenek

„RECORD“ R. T. NOVISADI FIOKTELEPE
A MÁV Gépgyár vezérigénysége
NOVISAD, Temerinska ulica 8.

MARIOLOLA

ARCKRÉM NAPPALI HASZNÁLATRA
ARCPOMÁDÉ ÉJJELI HASZNÁLATRA
ARCPUDER HÁROM SZINBEN

ZETA a legkitűnőbb
arcápoló szerek

NYILTTÉR.

Tisztelettel értesítjük nb. vevőinket, hogy raktárunkat és irodánkat a Park Kralja Petra 10 szám (közvetlen a személy-pályaudvarnál) alá helyeztük.

Kiváló tisztelettel
Mucsy i Drugovi
bor- és pálinkanagykereskedés

6808

Ismételten értesitem üzletfeleimet, hogy Nésits Bozsidár a „Stefan i Nešić“ név alatt működő cégből kilépett és ennél fogva sem megrendelések felvételére, sem incasok behajtására jogosítva nincs.

Stefán János
Sombor, Sontai ut 2.

6780

Értesítés.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a kis-hegyesi villanymalmot átvettem.

Elvállalok mindennemű vámórlést és cserélést. A leggyorsabb és legpontosabb kiszolgálás.

Kérem a t. érlelő közönség szíves pártfogását. Ugyanott egy molnárségéd, ki a 3 járatu vezetését vállalja, felvétetik.

6768

Süli Márton.**Asztalosok figyelmébe!**

Tisztelettel értesitem b. megrendelőimet, hogy Rigó Antal szeptember 1-én közös megegyezés folytán a cégből kivált.

Az üzemet Halasi-ut 45 szám alatt tovább vezetem. Elvállalok stilszerű épület-butor faragásokat saját vagy beküldött rajzok szerint, modelleket, képkereteket.

Pontos munka, szolid árak. További pártfogást kér

6786

Gál István, faszobrász.**Zálogintézeti árverés.**

Az intézetünknek f. évi július hó 15-ig rendezést nem nyert zálogtárgyak **f. hó 10-én, szerdán délután 3 órakor** intézeti helyiségünkben tartandó árverésen eladatnak.

Suboticei Önszegélyző Szövetkezet
Takarékpénztár és Zálogintézet

6798

Kemény D. Dezső ecetgyára

I. Vojnovičeva ul. 5. (Pestköz) telefon 643., értesíti a közönséget, hogy **vizesugorka** eladását már megkezdte. Az üzletben csak a Kemény-féle ecetgyárban készült esencet vásároljunk.

6389

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez
és galvanizál:

KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
a törvénytörvényekkel palota mellett.
TELEFON 329 700

CSOKOLÁDÉGYÁR KERES

következő elsőrendű munkaerőket:

1 drageemestert**1 Kugler- és csokoládédesszert specialistát****1 vágottáru specialistát**

Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal

„JEKA“ Tvorica Čokolade Zagreb címre nyújtandók be.

ŐSZI VÁSÁR FRANKFURTBAN (A/M)

1924. szeptember 21-27

Németország ipari termékeinek mintakiállítás.

VÁSÁR: textil-, bőr-, gép-, fém-, vegyi-, optikai-, fotografiai- és minden egyéb németországi ipari termékből.

A londoni konferencia megállapítása értelmében a német iparnak van legnagyobb jelentősége a jugoszláv piacon.

50% engedmény a jugoszláv vasutakon.
50% engedmény a Duna Gőzhajózási Társaság hajóin Bécsig, Linzig vagy Regensburgig.
Utlevélláttaozás csak 5 (arany) márka.

Felvilágosítással és igazolványokkal szolgál:

DEMAJO & Co.
TELEFON 28-12

BEOGRAD,
Knez Mihajlov venac 14.

6633

KÖTÖTTÁRU

készítményeim általánosan elismertek és a legjobbak.

Óriási választék!**Bámulatos olcsó árak!****HARISNYA, KEZTYŰ GYÁRIÁRON****BECK JENŐ**

kötött- és
szövöttáru
készítő.

Üzem: Pašičeva ul. 10.

Specialis szaküzlet: Pašičeva ul. 8. Gőzfürdő mellett.

HÁZASSÁG

Férjhez mennék vendég-lőshöz, kereskedőhöz vagy jobb iparoshoz. »Hü élet-társ« feligére a kiadóba.

Bankvezérigazgató férjhez adná leányát. Megbizva: Faragó Jenő Budapest, Népszínház-u. 16. 6606

Házasságközvetítési ügyben méltóztatsek bizalommal Faragó Jenő irodájához fordulni, Budapest, Népszínház utca 16. 6611

Nősülne 27 éves nagykereskedő. Bővebbet Faragó Budapest, Népszínház utca 16. szám. 6609

Házasságot legjobb körökbe diszkrétan elintéző Közvetítőiroda Subotica, I. Agina ulica 11. 5643

Felveszek

ügyes kőfaragókat

márványmunkára

Uj. Schomann János

Novisad 6749

FOGLALKOZÁS

Munkásnök könnyű és állandó munkára főlvételnek jó fizetéssel. Nyitrai a Drug piaci táska- és komótcipő-üzemük részére. V. Galeva ul. 63. volt Bethlen-u. 6778

Szakácsné, esetleg gyermektelen házaspár férje mint udvaros felvétetik. Csak jó bizonyítvánnyal bírók jelentkezzenek a Steiner cukrászdában Subotica 6688

Önállóan dolgozó cukrász-segéd állást keres azonnali belépésre. Fleischer Ferenc, Bodics-cukrászda, Petrogradska ulica 2.

Mindenes szakácsné és egy leány kerestetik másfél éves gyermek mellé. — Cim a kiadóban. 6779

Deutsches Fräulein mit dreijährigem Zeugnisse sucht Stelle zu 1 oder 2 Kindern von dreijährigem Alter aufwärts. Adresse in der Administration. 6789

Kosárfonósegéd azonnali felvéteik. Petrás Péter. Baisa. 6807

Rövidáruszakmában jártas

segédek

kik tartós állásra reflektálnak, küldjék ajánlataikat mielőbbi belépés céljából

Vilim Klein i Drug

céghez, Sombor. 6781

Fiatal kovácssegéd azonnali belépésre állást keres. Gere Lajos Cantavir, Vojvodinska ulica. 6782

Női szabósegéd állást keres azonnali belépésre. Cim: K. S. Bačka-Topola. 6801

Mérlegképes könyvelő, önálló munkaadó, felső keresk. isk. érettségivel, több évi gyakorlattal a bank és gabona szakmában, levelezésben is jártas, szerb, magyar és német nyelvismerettel okt. 1-re vagy 15-re állást keres, vidéken is. Szíves megkeresést a kiadó továbbít. 6686

Kifutó, 15 éven fe ül felvétetik. Kramer Antal és Társa 6632

Gyógyszerész-laboráns keres alkalmazást. Beléphet rögtön. Cimeket a kiadóba »Gyógyszerész-laboráns« jelige alatt. 6742

Jegygyűrűket

kinaezüst ridikű öket és ébresztőórákat a legolcsóbban vásárolhat

Á D Á M

ékszerésznél, Rudic ul. 6. Sugár-ház

Deutsche Erzieherin, die auch Klavier unterrichten kann, wird zum sofortigen Eintritt gesucht zu meinem 7-jährigen Sohne. Erstklassiger Posten, gute Bezahlung und Behandlung. Reflektanten möchten ihre Zuschriften, nebst Angabe des Gehaltsanspruches, an die Verwaltung des Blattes unter »Tüchtig« einsenden. 6806

Földműves-iskolát végzett és gazdaságban gyakorlott. 32 éves, nős ember mielőbbi belépésre állást keres. Cim a kiadóban.

TISZAMENTI

nagyközségben hajórakodó és nagy gabonatermő vidékkel ház, uri lakással, nagy kerttel, magtárral, elköltözés miatt eladó és azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 6711

Cukrászsegéd, önálló munkás, állást keres. Cim: Czirják cukrászda, Pančevo. 6706

Borbélysegédek díjmentesen vidékre is elhelyez. Fodrász urak pártfogását kéri Ficsor illatszertár, St. Kanjiža. 6616

Fényképész, elsőrangú erőaparator, berendezés és negatív-retusor, a »Foto Desa« beográdi műterem volt tulajdonosa, keres megfelelő kondíciót nagyobb műterembe mint üzletvezető. — Ajánlatokat Urosevics Roman fényképész Beograd, Ratarska ul. 30. 6792

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétzeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Állatkerekek az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 dinár, negyedévre 135 dinár. Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

Evdészkozókat, tálcákat, dísz tárgyakat, bicikliket, gyermekkoszkat és egyéb elkopott, rozsdás fémtárgyakat **ujja nikkelez**
TENNER optikus és orvosi műszerész
Subotica, Kr. Aleksandra ul. 11. 5529e

Főmolnár alkalmazást keres bármikori belépésre. Vám és kereskedelmi örlésben teljes szakképzettséggel bír. Szerelésben is jártas. Reisz József főmolnár Čačinci (Hrvatska). 6496

Egykitűnő varrónő házakba ajánlkozik. Mara Konstantinović, Još čeva ul. 8. 6721

Jobb házból való kifutófiut felvesz Mechanik. Vilsonova ul. 16. 6799

Jó házból való érettségizett zsidó fiu gyógyszerészgyakornoknak ajánlkozik. Cim a kiadóban. 6747

Jó megjelenésű intelligens kisasszony vagy fiatalasszony kizsgáló és elárúsitónőnek felvétetik szluis cukrászdába, szerb és német nyelv tudása szükséges, kik már ilyen üzletben voltak előnyben részesülnek. Fizetés 500 dinár ellátással. — Czirják cukrászda Pančevo. 6643

Gyakorlott rőföskereskedő segéd állást keres. Beszel szerbül, magyarul, németül. Cim a kiadóban. 6712

Gyermektelen kocsis, kinek felesége takarításért lakást kap felvétetik, Sijačić faterlepen Palički put. 6722

Nyugodt otthonra vágyó független fiatal asszony magános urnál mint gazdaszony állást keres szept. 15-iki belépéssel. Megkereséseket »Fiatal megbízható« jeligével a kiadóhivatal továbbít. 6709

Fiatal kéményseprősegéd azonnali beléphet Horgoson, 509. szám. 6619

Motorekével való mély és sekély bérszántást vállalunk

Modern 80 HP Komnik MOTOREKE jutányos árban eladó.

Bővebbet 6805

Halbrohr és Társa szállítónál Suboticán

VÉTEL-ELADÁS

Szivózásgenerátor, komplett. 25—30 HP motorhoz olcsón eladó. Özv. Cicatricis Istvánné Novi-Bečej, Bánát. 6797

Üzletház új tiszta téglából, jó, idegenforgalmas uton, nagy telekkel, fűszer-, rövid- és rőfösárúval, berendezéssel vagy anélkül, elköltözés miatt eladó, valamint 11 kath. hold prima szántóföld egy tagban. Közlebbit Bezdán 387-es házszám alatt. 6802

Cserépkályhák

és tüzhelyek átrakását javítását, meteor kályhák shamot bélelését, legszakszerűbben jutányos árban készít:

Takács Mihály

cserépkályhás
Rudičeva ulica 1. szám
Új cserépkályhák olcsó árban kaphatók.

Angol gumikönnyvek olivzöld színben, kívül impregnált selyemvásznon, belül gyöngyümi, könnyű, 500 dinárért minden nagyságban vidékre utánvétellel kaphatók Sugár Béla divatruházában Subotica, Karadiordiev trg 8.

Debeliača legforgalmasabb helyén egy ház utcára két szobával, üzlethelyiséggel, melléképületekkel szabadkészből eladó. Cim: Verebely Imre Debeliača, Bánát. 6800

KISS ZÁLOGINTEZETE

mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi, női r. glán és télikabátnak való. Ékszerék, ruhák, kabátok, fehérneműek és minden más tárgyak all időn olcsón eladnak, Subotica I. kör. Bogovičeva (Kiniša) ul. 12. 5692

Steiner cukrászdában 40-5 literig Alfa separatora lefőlozött tej kapható 6720

2 szoba-konyhás lakást keresek település ellenében. Cim a kiadóban. 6628

Bűkkfa, I-ső rendű a legolcsóbb napi áron kapható. Újjadit faterlepen Palički put. Telefon 839. 6619

Meszelőnyél, 28 mm. vastag csiszolt, csomómentes, falapát, seprőnyél, nagyban és kicsinyben Schiller M-há y Novakanizsa. 6719

Ingyen minden vásárlónak egy divatos sapka, aki ruhaszükségletét Földes Samu ruháüzletében Suboticán (Narod-kávéház mellett) vásárolja. Reklám áram következők: Esőköpenyek D 450, férfiföltény D 650-től. Raglán 600 D. Bőrkaftát 1100. Nőkabátok 600 Din-tól. Gyermekruhák, leányköpenyek minden árban kicsonyban és nagyban.

MÉNÉSZET

jövedelmező, nagyobbarányu és mintaszerű, aggyag oza tördöttség és betegekedés miatt eladó. Leltárral készséggel szolgál Lencz Géza Subotica, Segedinski vinograd. 5810

Új ház eladó és azonnal beköltözhető. Bővebbet Jovan Sijačić faterlepen Subotica, Palički put. 6534

Olcsó kádardongák. Két vagon tolgya donga, elköltözés miatt olcsón eladó. Latinović Petár Novi-bečej. 6710

STENICIN a legbiztosabb hatású POLOSKAIRTÓ
Kezelése egyszerű. Kapható Landauer Drogeria Subotica

Családi ház és hálószobabutorok eladók. Duličeva ul. 4. Margit-malom mellett. 6742

Egy új Palisander ebédlő és egy új komplet fehér kőris háló, szalon és matracokkal eladó Szentes vaskereskedőnél Subotica 6642

Egy 33 lóerős forgó áramu 220 voltos villamos motor olcsón eladó. Hamburger jeggyár Subotica. 6701

Sarokház vegyeskereskedéssel, háromszobás lakással, mellékhelyiségekkel, forgalmas helyen, nagy telekkel, mely más vállalatra is alkalmas, eladó. Cim a kiadóban. 6726

Teslici Retorta Faszén

Bácskai vezérképviselő:
Ludwig Hubert Novisad
Željeznička ulica 19
3607

Gépműhely berendezés eladó részletenként is Herfert Senta. 6718

Eladó vendéglő, Sentán a Juhász-féle vendéglő, mely rőfös üzletnek is alkalmas, berendezése, vagy anélkül, melyben Demokrata klubhelyiség van, lakással és egy schunda-féle cimbalom eladó. 6625

Eladó kisebb családi ház azonnal beköltözhető és nagyobb mennyiségű tres boros és egyfenekű hordók Cim Hermez András Hasi vinograd br. 257/2. 6626

Egy kapa szőlő a Segedi vinogradban eladó. Cim: Arančić Vécó, Segedinski vinograd 71.

Hét hold hegyi szőlő terméssel eladó. Dr. Schab, Belackva. 6783

Elegáns szalongarnitúra eladó. Cim a kiadóban. 6796

KÜLÖNFÉLE

Felhívás! A baranyai menekültek suboticiai szervezete felhívja utonnan jelentkezett tagjait igazolványaiknak szeptember 12-ig történő átvételére; a hátralékosokat pedig ügyveik szeptember 15-ig való rendezésére. Ezeknek elmulasztása esetén a központnak küldendő listából fontemlitettek kimaradnak. 6790

Üzlethelyiség forgalmas helyen azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 6704

Helviség a város kellős közepén, modern, világos, bármilyen célra alkalmas, átadó. Cim a kiadóban. 6763

Auto-tulajdonosok és sofőrök rendeljék meg az AUTO felőrt, negyedévre 120 dinárért. Az Auto és Motorújságot negyedévre 90 dinárért a KURIÉR hírlapirodában Suboticán. Mutatványszámot 20 dinárért küldünk. 6810

Cserébe fogadnék leány- vagy fiugyermeket német községbe. Azonnali választ kér Kákonyné, Harambašičeva ulica 10. 6785

Elegánsan butorozott szoba intelligens uriembernek kiadó. Cim a kiadóban. 6788

Gummbélyegzőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácskai Napló kiadóhivatala is elfogad.

ÁRLESZÁLLÍTÁSI ÁRLESZÁLLÍTÁSI
VILLAMOS IZZÓLÁMPÁK
TETEMESEN LESZÁLLÍTOTT ÁRAKON KAPHATÓK
„ENERGIA“ műszaki és elektrotechnikai vállalatnál Suboticán, Kralja Aleksandra ulica 7 szám, I. emelet. 6744

ELISMERT JÓ MINŐSÉGI JUTÁNYOS ÁRAKI
HÁLÓK
EBÉDLŐK

URISZOBÁK
DUS VÁLASZTÉKBAN
Czigler, Káic és Társa butorgyára Suboticán
a Barátok temploma mellett.